

Wat leuk dat je nieuwsgierig bent naar hoe slimme hulpjes het leven van ouderen nóg fijner kunnen maken!

Dit boekje is gemaakt door de werkgroep Proeftuin Leeftechnologie voor alle bibliotheken die ook aan de slag willen met dit onderwerp.

Hierin vind je de belangrijkste lessen, ideeën en creatieve adviezen uit de pilot. Laat je inspireren door wat werkte, wat verraste en wat écht verschil maakte in de gesprekken met ouderen.

Van de Leesclub naar de Leefclub

De stap van een fax naar een iPad duurde twintig jaar, maar de stap van de iPad naar videobellen gebeurde in een oogwenk. Soms gaat het zó snel dat we de slimme, praktische en handige hulpjes niet eens meer opmerken. Terwijl ze juist zo fijn kunnen zijn. Niet alleen om het leven gemakkelijker te maken, maar ook om te helpen bij leuke hobby's en bezigheden. Want een tuinder met een robotmaaier heeft meer tijd voor de dahlia's, een puzzelaar met automatisch licht heeft langer puzzelplezier en een boekenworm met een stap-stoel kan nog sneller naar het volgende boek grijpen.

Bij De Leefclub maken mensen met hobby's kennis met al dat praktische gemak van nu.

Richt je op een kansrijke doelgroep

De deelnemende bibliotheken ontwikkelden op basis van hun ervaring een doelgroepsomschrijving. Deze groep noemden we de Henny's en Harry's en vergeleken we met de doelgroepen uit de voor bibliotheken bekende Mosaic-methode. We zagen dat ze overeenkomen met de profielen Bescheiden Oudere, Gezellige Empty Nester en Landelijke Vrijheid.

De Henny's & de Harry's

- zijn tussen de 65 en 75 jaar oud
- hebben een basiskennis van digitale middelen
- zijn nog niet (heel) hulpbehoevend
- hebben een sterke regionale binding
- brengen veel tijd door met hobby's en hebben een brede interesse
- doen vaak vrijwilligerswerk
- lezen graag Nicci French, Lucinda Riley, Jo Nesbø en Saskia Noort

Zelf iets organiseren? Leen onze ideeën

Zelf een activiteit opzetten? Kijk dan eerst eens naar wat er al werkt. Denk aan Het Huisje van de Tijd in Overijssel, Goud Oud in Stadkamer Zwolle, of de co-creatie met de studiekring in Borne. Stuk voor stuk activiteiten die je volop inspiratie geven om zelf aan de slag te gaan.

Drie kansrijke haakjes

Hobby's / Luchtigheid / Label het

1.

Verleg het narratief naar de blijde wereld van hobby's

We weten inmiddels dat deze doelgroep veel tijd én geld steekt in hobby's. Of het nu breien, lezen, modeltreinen verzamelen of zwemmen is. Hun hobby's zorgen voor ontspanning en plezier. Dát wil je natuurlijk zo lang mogelijk behouden, nog voordat het gesprek gaat over 'langer thuis blijven wonen'.

Door het narratief te verleggen van 'thuis blijven wonen' naar 'hobby's uitoefenen', spreek je een positievere en luchtigere taal. Zo kun je het nog steeds hebben over de handige hulpjes, maar dan vanuit een ander perspectief. De hulpjes die je nu helpen om je hobby te blijven uitoefenen, helpen je straks bij ongemakken die komen met op oudere leeftijd thuis blijven wonen.

2.

Keep it een beetje luchtig. Gemak. Slim. Handig. Leuk. Proberen.

Door in toon en taalgebruik voor luchtigheid te kiezen, wordt het onderwerp aantrekkelijker. Mensen die hun pensioenleeftijd ingaan zijn zich heel bewust van hun leeftijd en van de veranderingen die daarbij horen. Tegelijkertijd is het een confronterend gegeven en onderwerp: ouderdom, zelfredzaamheid. Het thema kan in een hoekje zitten waar mensen liever nog niet aan denken. Ontkenning. En dus zullen ze afhaken wanneer je ze erop aanspreekt.

Kies daarom juist voor woorden die in het verlengde van ontspanning liggen. Heb het over leuk, gemak, fijn, ontdekken, proberen, handig en prettig.

3.

Label het

De wereld van bibliotheken en leeftechnologie zijn niet een-op-een verenigbaar. Niet op het eerste oog althans. Daarom adviseren wij een label om vanuit te communiceren. Dat is een herkenbare afzender, binnen jullie eigen stijl, waarmee je helder maakt dat het hier gaat om een service die jullie bieden.

Zo is er een bibliotheek die werkt met de slim-o-theek. Slim! Het klinkt herkenbaar, maar is toch onderscheidend. Voor deze proeftuin hebben wij een label bedacht dat binnen diezelfde herkenbaarheid valt, maar dan op een nieuwe, luchtige manier.

Zoek de samenwerking op!

Samenwerken is leuk en levert veel op. Denk aan partijen als DARE Health Innovation, de hulpmiddelenwijzer van Vilans of het ROC Zorg en Welzijn. Maar vergeet vooral niet wat je al in huis hebt: de handwerkgroep op maandag of de bestaande studiekring. Dat zijn vaak de leukste plekken om mee te starten.

Uit deze samenwerkingen ontstaan handige, inspirerende materialen, zoals de persona's van Muzus en de presentaties van Vilans. Deze documenten zijn inspirerend en kun je opvragen bij Karlijn van der Wijk.

Nog meer kansen om te plukken

Met deze inhoudelijke stappen kun jij als bibliothekmedewerker de inhoud nog scherper over de Bühne brengen.

Heel gewoon in de bieb

Normaliseer de aanwezigheid en het gebruik van handige hulpmiddelen in de bibliotheek. Dat is een laagdrempelige manier om ongemak of weerstand bij de doelgroep te doorbreken.

Stel je voor: de breiclub breidt onder lampen die automatisch aan gaan, onder de stamtafel met kranten rolt een Roomba, de boekenclub gebruikt elektrische stoelverwarming, drinken bestellen kan via een slimme deurbel.

Kwaliteit boven kwantiteit

Organiseer eens per kwartaal (of half jaar) een kneitergoede infodag met bekende Nederlandse sprekers die een brede groep aanspreken zoals Alexander Klöpping, Hanneke Groenteman of Robert van Beckhoven.

Laat hen vertellen over hoe slimme hulpjes hun leven, hobby's of bezigheden nóg fijner maken. De gadgets die de revue passeren kunnen seizoensgebonden zijn en aanbieders van de gadgets kunnen ze presenteren.

Boekenleggers

We weten dat onze doelgroep gek is op de boeken van Saskia Noort, Jo Nesbø, Lucinda Riley, Nicci French, Corina Bomann, Santa Montefiore, David Baldacci, Karin Slaughter en Simone van der Vlugt.

Door juist die boeken te voorzien van een boekenlegger met daarop informatie over jullie LEEFCLUB, of zelfs een uitnodiging voor deelname + gratis lekkers, weet je zeker dat je de juiste mensen bereikt. Natuurlijk is het een +1 uitnodiging: iemand meenemen wordt van harte aanbevolen. Een kleine ingreep met groot resultaat.

Samen uit samen thuis

Door te benadrukken dat het gezellig is om iemand mee te nemen, zullen mensen sneller geneigd zijn iemand mee te vragen. Soms lost dat direct een praktisch probleem van vervoer op. Win-win!

Gebruik de uitnodiging om iemand mee te nemen ook actief: gratis taart op vertoon van een buurvrouw, een tweede bakje koffie op vertoon van een zoon...

Werk daarnaast samen met partners die dezelfde doelgroep bereiken zoals zorgorganisaties, buurtcentra, verenigingen of mantelzorggroepen.

Nóg leuker: organiseer het vervoer vanaf buurthuizen. Stap op in het hart van de wijk, leer wat over slimme hobbyhulpjes, drink een bakje koffie, leen een boek en stap weer in de bus terug.

TIPS

Gezellige events

Een leefhoekje

vol info om je wegwijs te maken

Huurhulpjes

om het thuis een weekje te proberen

Handige huurharry

te huur, om je te helpen met installaties

- 1 Maak bezoekers nieuwsgierig. Gebruik slimme hulpmiddelen zichtbaar in de bibliotheek. Een robotstofzuiger die rondrijdt valt op en nodigt uit tot gesprek.
- 2 Houd het experiment klein en duidelijk. Kies een korte periode, bijvoorbeeld tien weken, om iets uit te proberen. Plan daarna een helder go/no-go-moment.
- 3 Begin bescheiden (en leen waar het kan). De grootste investering zit in tijd. Technologie kun je vaak lenen, bijvoorbeeld via TZA of andere landelijke zorgpartners.
- 4 Meet de impact. Alle drie de bibliotheken werkten met een Theory of Change als basis voor het bezoekersonderzoek. De gebruikte talkbackboards zijn op te vragen bij Karlijn van der Wijk.
- 5 Vergeet de techniek achter de techniek niet. Sommige hulpmiddelen hebben specifieke stekkers of technische aanpassingen nodig. Roy van Kop van Overijssel maakte hiervoor een overzicht, op te vragen bij Karlijn van der Wijk.
- 6 Denk aan de terminologie: leeftechnologie is vaak niet duidelijk en aantrekkelijk. Kijk naar een aansprekend alternatief zoals LEEFCLUB.

Kortom

- Denk aan Henny en Harry bij alles wat je doet
- Praat en schrijf lekker luchtig en positief
- Haak in op hobby's en bezigheden die mensen blij maken
- Laat slimme hulpjes heel gewoon worden in de bibliotheek
- Grijp de kansen die al binnen jullie bereik liggen
- Organiseer liever af en toe iets goeds, dan vaak iets minder goeds

Zelf aan de slag met de materialen?

Neem contact op met Karlijn van der Wijk, tel. 06-13771948 / karlijn.vanderwijk@rijnbrink.nl

Projectplan Proeftuin Leeftechnologie in de Bieb

Onderdeel van het landelijke programma Digitaal Burgerschap van de KB.

Technologie ontwikkelt zich snel. Dat biedt kansen, maar het is niet altijd makkelijk om bij te blijven en risico's goed te begrijpen. Bibliotheken pakken hierin steeds vaker een maatschappelijke rol: ze helpen mensen om mee te doen in een digitale samenleving.

Tegelijk staat de zorg onder druk. Daarom is er meer aandacht voor preventie en voor leeftechnologie: digitale toepassingen die kunnen zorgen voor meer comfort, gemak en veiligheid thuis. Zorginstellingen bereiken mensen die nog geen zorg nodig hebben alleen lastig. Bibliotheken komen juist met deze doelgroep in contact en organiseren al activiteiten rond gezondheid, technologie en burgerschap.

In deze proeftuin hebben we programmering rond leeftechnologie ontwikkeld, gericht op mensen in de derde levensfase die nog geen zorg nodig hebben. Het doel is om ervoor te zorgen dat deze doelgroep effectief gebruik kan maken van en kritischer kan kijken naar de mogelijkheden die leeftechnologie nu en in de toekomst te bieden heeft voor henzelf en de samenleving.

Wij willen de Bibliotheek Borne, Bibliotheek Kop van Overijssel, Stadkamer Zwolle, ZININ Nijverdal, De Nationale Bibliotheek, Vilans en TZA bedanken voor hun informatie, inzet en medewerking.

Werkgroep
Proeftuin Leeftechnologie
presenteert:

Drie topadviezen om
ouderen warm te maken
voor slimme hulpjes

Hoe langer
ik leef,
hoe mooier
het leven
wordt

Frank Lloyd Wright

